

PRANEŠIMAS SPAUDAI Nr. 201/22

2022 m. gruodžio 15 d., Liuksemburgas

Generalinio advokato išvada C-204/21 | Komisija / Lenkija (Teisėjų nepriklausomumas ir privatus gyvenimas)

Generalinis advokatas A. M. Collins: Lenkijos teisės nuostatos, iš dalies keičiančios jos bendrosios kompetencijos teismų ir Aukščiausiojo Teismo santvarkos taisykles, pažeidžia Sąjungos teisę

Sąjungos teisės pažeidimas pasireiškia tuo, kad iš nacionalinių teismų buvo atimta galimybė užtikrinti, kad Sąjungos teisę visose bylose taikytų nepriklausomas ir nešališkas teismas, Aukščiausiojo Teismo drausmės bylų kolegijai suteikiant jurisdikciją nagrinėti bylas, susijusias su teisėjų statusu, taip pat tuo, kad buvo pažeistos teisėjų teisės į jų privataus gyvenimo gerbimą ir asmens duomenų apsaugą

2019 m. gruodžio 20 d. Lenkijai priėmus įstatymą, kuriuo visų pirma buvo iš dalies pakeistos nacionalinės teisės nuostatos, reglamentuojančios bendrosios kompetencijos teismų ir Aukščiausiojo Teismo veiklos organizavimą (toliau – Pakeitimo įstatymas), Komisija pareiškė ieškinį prieš šią valstybę narę, siekdama, kad būtų pripažinta, kad ji pažeidė įvairias Sąjungos teisės nuostatas. Komisija tvirtina, kad Pakeitimo įstatymu apribojama arba panaikinama nacionalinio teismo galimybė užtikrinti, kad asmenys, reikalaujantys teisių pagal Sąjungos teisę, galėtų kreiptis į pagal įstatymą įsteigtą nepriklausomą ir nešališką teismą. Komisija taip pat teigia, kad tiek, kiek Pakeitimo įstatymu Aukščiausiojo Teismo drausmės bylų kolegijai (toliau – Drausmės bylų kolegija), kurios nepriklausomumas ir nešališkumas neužtikrinamas, suteikta jurisdikcija spręsti klausimus, susijusius su teisėjo statusu, šis įstatymas paveikia teisėjų, kurių statusą tikrina Drausmės bylų kolegija, nepriklausomumą. Be to, Komisija tvirtina, kad tiek, kiek Pakeitimo įstatyme nustatyta pareiga teisėjams prieš paskiriant juos į pareigas pateikti informaciją apie savo visuomeninę ir socialinę veiklą asociacijose ir ne pelno fonduose, įskaitant narystę politinėje partijoje, ir paskelbti šią informaciją, juo pažeidžiama teisė į privataus gyvenimo gerbimą ir teisė į asmens duomenų apsaugą.

Komisija taip pat paprašė Teisingumo Teismo nurodyti Lenkijai sustabdyti tam tikrų Pakeitimo įstatymu priimtų nuostatų taikymą, kol bus priimtas sprendimas dėl šio ieškinio dėl pažeidimo. 2021 m. liepos 14 d. nutartimi¹ Teisingumo Teismo pirmininko pavaduotoja patenkino Komisijos prašymą taikyti minėtas laikinąsias apsaugos priemonės. 2021 m. spalio 27 d. Teisingumo Teismo pirmininko pavaduotojas nurodė² Lenkijai mokėti Komisijai periodinę baudą – 1 000 000 EUR už kiekvieną dieną, kol ši valstybė narė visiškai įvykdys 2021 m. liepos 14 d. nutartyje nustatytus įpareigojimus arba, jeigu jų neįvykdys, iki teismo sprendimo byloje C-204/21 paskelbimo dienos.

Šiandien pateiktoje išvadoje generalinis advokatas Anthony Michael Collins pirmiausia nurodo, kad Pakeitimo įstatymu Aukščiausiojo Teismo išimtinės kontrolės ir viešųjų reikalų kolegijai (toliau – Išimtinės kontrolės kolegija) suteikiama išimtinė jurisdikcija priimti sprendimus dėl skundų, kuriuose, be kita ko, teigiama, kad teisėjas ar teismas nėra nepriklausomas, ir šiuo klausimu taikyti teisinės gynybos priemones. Generalinis advokatas pabrėžia, kad šiuo klausimu suteikiant jurisdikciją tik Išimtinės kontrolės kolegijai nacionaliniams teismams **savaime** neužkertamas

¹ 2021 m. liepos 14 d. Nutartis *Komisija / Lenkija* (C-204/21 R, taip pat žr. Pranešimą spaudai Nr. 127/21).

² 2021 m. spalio 27 d. Nutartis *Komisija / Lenkija* (C-204/21 R, taip pat žr. Pranešimą spaudai Nr. 192/21).

kelias nagrinėti, ar teisėjas arba teismas atitinka nepriklausomumo reikalavimą. Priešingai, jei šiems teismams kyla abejonių dėl to, ar laikomasi nepriklausomumo reikalavimų, jie šį klausimą gali perduoti Išimtinės kontrolės kolegijai, kad ši priimtų sprendimą. Taigi generalinis advokatas siūlo, kad Teisingumo Teismas atmestų Komisijos ieškinį tiek, kiek juo ginčijamas Išimtinės kontrolės kolegijai suteiktos išimtinės jurisdikcijos teisėtumas.

Antra, generalinis advokatas nurodo, kad Pakeitimo įstatymu **visiems Lenkijos teismams draudžiama kelti ar spręsti klausimą, ar teisėjas paskirtas teisėtai arba ar jis gali vykdyti teisėjo funkcijas**. Generalinio advokato nuomone, šis draudimas yra platesnis nei teismo pareiga susilaikyti nuo Respublikos Prezidento priimto teisėjo paskyrimo akto peržiūros; šiuo draudimu **užkertamas kelias Lenkijos teismams nagrinėti klausimus, susijusius su teismo sudėties nepriklausomumu**.

Trečia, generalinis advokatas pažymi, kad pagal Pakeitimo įstatymą **teisėjo atlikta patikra, ar laikomasi reikalavimų, susijusių su pagal įstatymą įsteigtu nepriklausomu ir nešališku teismu**, įskaitant sprendimą pateikti Teisingumo Teismui prašymą priimti prejudicinį sprendimą, **gali būti laikoma drausminiu nusižengimu**. Kadangi Drausmės bylų kolegija neatitinka nepriklausomumo ir nešališkumo reikalavimų³, padidėja rizika, kad **Pakeitimo įstatymo atitinkamos nuostatos bus aiškinamos siekiant tikslo paprasčiau naudoti drausmės tvarką teismų sprendimams paveikti**.

Ketvirta, generalinis advokatas A. M. Collins pažymi, kad nors **Drausmės bylų kolegija nėra nepriklausomas ir nešališkas teisminis organas**, Pakeitimo įstatymas jai suteikia jurisdikciją nagrinėti bylas, turinčias tiesioginį poveikį teisėjų ir teisėjų stažuotojų statusui ir jų pareigų vykdymui. Šios bylos apima prašymus leisti iškelti baudžiamąją bylą teisėjams ir teisėjams stažuotojams arba juos suimti, bylas dėl darbo ir socialinės apsaugos teisės, susijusias su Aukščiausiojo Teismo teisėjais, ir bylas dėl jų privalomo išėjimo į pensiją.

Taigi generalinis advokatas mano, kad **Pakeitimo įstatymo nuostatos, pagal kurias teisėjams draudžiama nagrinėti teismo nepriklausomumo klausimus, atitinkama drausmės tvarka ir nuostatos, kuriomis Drausmės bylų kolegijai suteikiama jurisdikcija nagrinėti šiuos klausimus, pažeidžia teismo nepriklausomumo ir nešališkumo reikalavimus, kaip tai suprantama pagal Sąjungos teisę**. Todėl generalinis advokatas A. M. Collins siūlo **Teisingumo Teismui patenkinti Komisijos ieškinį, kiek tai susiję su šiais reikalavimais**.

Galiausiai dėl teisėjų pareigos deklaruoti narysčių politinėje partijoje, asociacijoje ar pareigas ne pelno fonde, taip pat paskelbti šiuos duomenis, generalinis advokatas laikosi nuomonės, kad šis reikalavimas gali būti laikomas **neskelbtinų duomenų** tvarkymu, kaip tai suprantama pagal BDAR. Šiuo klausimu jis akcentuoja tai, kad Lenkija nenurodė, kokių priemonių ėmėsi, siekdama apsaugoti teisėjų teisę į tokių asmeninių duomenų apsaugą ir jų teisę į privatų gyvenimą, **o tai savaime reiškia šių teisių pažeidimą**.

PASTABA: Generalinio advokato išvada nėra privaloma Teisingumo Teismui. Būdami visiškai nepriklausomi, generaliniai advokatai siūlo Teisingumo Teismui teisinį bylos, už kurią jie atsakingi, sprendimo būdą. Teisingumo Teismo teisėjai pradeda pasitarimus šioje byloje. Sprendimas bus priimtas vėliau.

PASTABA: Ieškinį dėl įsipareigojimų neįvykdymo valstybei narei, kuri neįvykdė iš Sąjungos teisės kylančių įsipareigojimų, gali pareikšti Komisija arba kita valstybė narė. Teisingumo Teismui konstatavus, kad įsipareigojimai neįvykdyti, atitinkama valstybė narė privalo nedelsdama įvykdyti šį sprendimą. Jeigu Komisija mano, kad valstybė narė neįvykdė sprendimo, ji gali pareikšti naują ieškinį dėl piniginių sankcijų taikymo. Tačiau, jei Komisijai nepranešama apie direktyvą į nacionalinę teisę perkeliančias nuostatas, jos prašymu Teisingumo Teismas gali paskirti piniginę sankciją jau pirmajame sprendime dėl įsipareigojimų neįvykdymo.

³ 2021 m. liepos 15 d. Sprendimas *Komisija / Lenkija* (C-791/19, taip pat žr. Pranešimą spaudai Nr. [130/21](#)).

Žiniasklaidai skirtas neoficialus dokumentas, neįpareigojantis Teisingumo Teismo.

Visas išvados [tekstas](#) nuo jos perskaitymo dienos prieinamas CURIA tinklalapyje.

Kontaktinis asmuo: Marta Osleja ☎ (+352) 4303 6005.

Nuotraukas iš išvadų skaitymo posėdžio galima rasti „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106

Likite su mumis!

